

ЯДЕРНИЙ МОНІТОР

Видання Світової інформаційної служби з енергетики (WISE) та Інформаційного центру з ядерної енергетики (NIRS). Українська версія видається ММГО "Екоклуб".

wise
World Information Service on Energy
Founded in 1978

Екоклуб

04.02.2014 – 24.02.2014

В УКРАЇНІ

- [На ЧАЕС аварійно відключилась електрика.](#) На ЧАЕС в п'ятистах метрах від об'єкта «Укриття» відбулося аварійне відключення на розподільчому пристрої.
- [7 лютого 2014 року затверджено Висновок державної експертизи.](#) Держатомрегулюванням України виконано державну експертизу ядерної та радіаційної безпеки «Попереднього звіту з аналізу безпеки ПЗРВ «Буряківка» після його реконструкції».
- [ЧАЕС спростовує заяви про відсутність захисту об'єктів ядерної енергетики.](#) Керівництво державного спеціалізованого підприємства «Чорнобильська АЕС» заперечує інформацію про відсутність фізичного захисту стратегічних, в тому числі ядерно-небезпечних об'єктів.
- [«Турбоатом» можуть продати вже в кінці року.](#) Фонд державного майна запланував можливий продаж 75,2% «Турбоатому» на грудень 2014 року.
- [Уряд створив наглядову раду, яка контролюватиме зняття з експлуатації АЕС.](#) Кабінет міністрів України створив наглядову раду по контролю за використанням коштів на зняття з експлуатації діючих енергоблоків АЕС.
- [Кабмін затвердив проект будівництва заводу ядерного палива.](#) Кабінет міністрів України затвердив проект будівництва заводу ядерного палива.

АНАЛІТИКА

- [«Оновлена» Енергетична стратегія: із претензією на реформи.](#) Оновлена Енергостратегія України до 2030 року, опублікована Міністерством енергетики та вугільної промисловості, є свідченням економічної скрути і невідповідності амбіціям.
- [Энергетическая стратегия Украины: есть тема для дискуссии.](#) На прошлой недели Минэнергоугля опубликовало окончательный вариант Энергетической стратегии Украины на период до 2030 года.
- [Атомная энергетика в Аргентине.](#) В Аргентине есть два ядерных реактора, которые производят почти десятую часть электроэнергии страны и еще один реактор находится на завершающем этапе строительства.

В Україні
Аналітика
Фінанси
Міжнародна
співпраця
Сусіди
У світі
Стан АЕС
Проведення
транскордонної
оцінки впливу на
довкілля

ФІНАНСИ

- [США таки збудує першу за 30 років АЕС.](#) Адміністрація президента США Барака Обаки перерахувала 6,5 млрд доларів на будівництво першої після 30-річної перерви атомної електростанції.

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

- [В Угорщині погодили «ядерну» угоду з Росією.](#) Угорські законодавці схвалили суперечливий план побудувати нові реактори на єдиній в країні АЕС, який фінансується Росією.
- [Швейцарська АЕС відмовилась від російського ядерного палива.](#) Компанія Ахро, що володіє атомною електростанцією «Бецнау», вирішила припинити поставки ядерного палива з російського виробничого об'єднання «Маяк».

СУСІДИ

- [Плани Польщі з будівництва АЕС викликали занепокоєння у Німеччини.](#) Плани Варшави з будівництва АЕС викликали занепокоєння серед мешканців території, що межують з Польщею, люди закликали прем'єр-міністра федеральної землі Бранденбурзі перешкодити зведенню в Польщі атомної електростанції.

У СВІТІ

- [На «Фукусімі» стався новий витік радіоактивної води.](#) На АЕС «Фукусіма» витекло приблизно 100 тонн радіоактивної води.
- [В МАГАТЕ кажуть, що на «Фукусімі» багато роботи, але громадськість в безпеці.](#) Міжнародне агентство з атомної енергетики (МАГАТЕ) заявило, що робота яка залишилась на пошкодженій атомній електростанції Фукусіма, має багато викликів, проте громадськість буде у відносній безпеці.
- [Помилка працівників могла стати причиною витоку води на «Фукусімі».](#) Причиною витоку води на АЕС «Фукусіма» могла стати помилка персоналу, вважають в компанії-операторі аварійної електростанції.
- [В ґрунтових водах «Фукусіма-1» зафіксували найвищий рівень радіації.](#) Найвищий рівень вмісту радіоактивних частинок цезію був виявлений в ґрунтових водах на японській аварійній АЕС «Фукусіма-1».
- [МАГАТЕ вважає за потрібне посилити роботи з дезактивації води на АЕС «Фукусіма».](#) МАГАТЕ рекомендувала японській енергетичній компанії ТЕПСО посилити роботу з дезактивації води, забрудненої радіацією внаслідок аварій на АЕС «Фукусіма», і вивчити всі можливості її подальшого використання.
- [Розлом під японською АЕС «Оі» визнано неактивним.](#) Комісія з ядерного регулювання Японії прийшла до висновку, що геологічний розлом під АЕС «Оі» є неактивним, а тому найближчим часом він не стане причиною зсуву земної кори під атомною електростанцією.
- [АЕС у США стали економічно не вигідними.](#) АЕС стали економічно не вигідними через появу на ринку дешевого сланцевого газу і зниження цін на електрику.
- [У 2014 році в Китаї побудують 8 атомних енергоблоків.](#) 2014 рік має стати для КНР рекордним як за кількістю пусків, так і по введених за рік потужностях атомних енергоблоків.

- [Японія проведе обстеження 30 тисяч ліквідаторів аварії на «Фукусімі».](#) Уряд Японії планує провести серйозне медичне обстеження 30 тисяч осіб, які за останні три роки брали участь в аварійних роботах на АЕС «Фукусіма».
- [США найближчим часом почати закривати АЕС.](#) Протягом наступних п'яти років в США атомні станції будуть, скоріше за все, частіше закривати, а не запускати.
- [В Чехії можуть відмовитися від розширення АЕС.](#) Прем'єр-міністр Чехії Богуслав Сobotка заявив, що не просуватиме тарифну підтримку для розширення атомної електростанції «Темелін», поставивши плани під сумнів.
- [Японія відновлює будівництво АЕС.](#) Після катастрофи на Фукусімі Японія зважилася не незвичний крок – вона вирішила відновити будівництво атомних станцій.
- [Термін експлуатації двох реакторів на АЕС «Козлодуй» планують продовжити на 30 років.](#) У Болгарії планують продовжити термін експлуатації двох радянських реакторів на АЕС «Козлодуй» на 30 років.
- [Президент Угорщини підписав закон про розширення АЕС Пакш.](#) Угорський парламент схвалив закон про розширення АЕС.
- [Іран погодив з МАГАТЕ 7 пунктів своєї ядерної програми.](#) У ході другого дня переговорів за іранською ядерною програмою в Тегерані інспектори МАГАТЕ досягли домовленості про сім нових кроків, які іранська сторона зобов'язалась виконати протягом найближчих трьох місяців.
- [Ще 4 країни світу будуватимуть перші АЕС – МАГАТЕ.](#) Ще чотири країни можуть почати будівництво своїх перших ядерних реакторів протягом п'яти років.
- [Іран планує будувати дослідницький ядерний реактор.](#) Уряд Ірану планує будівництво дослідницького ядерного реактора потужністю 10 МВт в південній провінції Фарс.
- [Westinghouse більше не вироблятиме малих та середніх реакторів.](#) Компанія «Westinghouse» згортає виробництво малих і середніх реакторів.
- [Незважаючи на прогрес, в іранській ядерній програмі ще чимало проблем – МАГАТЕ.](#) У Міжнародного агентства з атомної енергетики (МАГАТЕ) залишилось ще багато питань до іранської сторони з окремих аспектів ядерної програми.

СТАН АЕС НА 24.02.2014

[25 лютого на атомних станціях України в роботі 13 з 15 енергоблоків.](#)

Енергоблок №2 Запорізької АЕС 60-а доба середньо планового ремонту.

Енергоблок №2 Рівненської АЕС 43-га доба середньо планового ремонту.

Проведення транскордонної оцінки впливу на довкілля ядерних проектів: європейські уроки

25 лютого 2014р.

Автор Андрій Андрусевич

Ресурсно-аналітичний центр «Суспільство і довкілля»

Проекти у сфері використання ядерної енергетики – будівництво реакторів, сховищ відпрацьованого палива та захоронення радіоактивних відходів тощо – традиційно є об'єктом оцінки впливу на довкілля. У ЄС проведення такої оцінки регулюється Директивою про оцінку впливу деяких державних і приватних проектів на навколишнє середовище, прийнятою ще у 1985 році (85/337/ЕЕС). Ця директива, зокрема, вимагає і проведення транскордонних консультацій у разі, якщо такі проекти можуть мати значний транскордонний вплив.

На основі директиви була розроблена і Конвенція про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), яка сьогодні поширює вимогу на проведення транскордонної оцінки впливу на довкілля ядерних проектів і на країни поза ЄС. З одного боку, це створює єдиний політико-правовий режим для країн поза межами ЄС, і іншого дозволяє (і вимагає) країнам ЄС проводити такі консультації не лише з членами ЄС, але й з державами поза його кордонами.

Водночас, маючи набагато довший період застосування таких процедур (оскільки директива почала діяти на 12 років раніше за Конвенцію Еспо), європейські держави мають доволі суперечливий досвід дотримання вимог щодо транскордонної оцінки впливу на довкілля ядерних проектів. Це особливо проявлялось в останні роки, коли заморожені після Чорнобильської аварії плани з розвитку ядерної енергетики отримали нове дихання.

Перші ж розбіжності та труднощі виникають при будівництві нових реакторів. Рішення про їх спорудження приймаються у різних умовах та, відповідно, викликають особливі труднощі. Так, Словаччина при прийнятті рішення про добудову реакторів та АЕС Темелін виходила з того, що таке рішення уже було прийнято у 80-х роках, а тому не потребує нової процедури. Відповідно, офіційною позицією уряду було спочатку добудова реакторів, а потім проведення оцінки впливу на довкілля у процесі видачі комплексного дозволу на експлуатацію та забруднення. Очевидно, що такий підхід нівелює засадничі принципи оцінки впливу на довкілля, оскільки після завершення будівництва політичний та фінансовий тиск вкладених коштів зведе можливість врахування результатів оцінки впливу до нуля.

В інших умовах приймається рішення Великобританією про добудову двох реакторів на АЕС Хінклі Пойнт Сі. Ці проекти є новою ініціативою, проте уряд Великобританії відмовляється застосовувати процедури транскордонної оцінки (головно в рамках директиви), посилаючись на те, що звична експлуатація АЕС не може мати транскордонного впливу. У позиції Великобританії проявляється одна з головних труднощів застосування Конвенції Еспо до ядерних проектів: чи слід брати до уваги ймовірні наслідки поза проектною аварією, якщо її ймовірність математично обчислюється як дуже низька? У зв'язку із вимогами безпеки, усі проекти ядерних установок містять такі оцінки ймовірності значних (поза проектних) аварій.

На мою думку це суперечить принципам Конвенції Еспо, яка містить ядерні проекти серед переліку видів діяльності, на які поширюється її дія. Оскільки проекти усіх ядерних реакторів мають низьку оцінку ймовірності значних аварій, на практиці це означатиме, що

жоден такий проект у принципі не може підпадати під дію Конвенції Еспо. Зрозуміло, що такий висновок є абсурдним і держави повинні розглядати можливі наслідки поза проектних аварій при визначенні ймовірності транскордонного впливу. На такій позиції, вочевидь, стоїть Австрія, яка намагається бути стороною практично усіх транскордонних консультацій щодо ядерних проектів у Європі (у тому числі, з Україною та Білоруссю).

Спеціально створений орган в рамках Конвенції Еспо – Комітет з питань імплементації – уповноважений розглядати питання дотримання державами вимог Конвенції Еспо. Більшість з розглянутих та поточних справ стосуються саме ядерних проектів:

- Будівництво АЕС у Білорусі;
- Добудова реактора в Вірменії;
- Добудова двох реакторів в Україні;
- Продовження строків експлуатації в Україні
- Будівництво нової АЕС в Литві;
- Добудова реакторів у Великобританії.

З формальної точки зору принаймні три справи вже розглянуті: будівництво АЕС в Білорусі, добудова реактора у Вірменії та продовження строків експлуатації АЕС в Україні. Хоча в останній справі офіційного рішення ще не оприлюднено, є підстави вважати, що в усіх трьох випадках держави порушили відповідні процедури Конвенції Еспо.

Окрім того, хоча добудова реакторів та АЕС Темелін не була об'єктом розгляду Комітету з питань імплементації Конвенції Еспо, цей проект був предметом розгляду у справі Комітету з питань дотримання Оргуської конвенції. Висновок Оргуського комітету також відкидає можливість проведення оцінки впливу на довкілля (у контексті забезпечення участі громадськості) після будівництва об'єкту.

Ряд ядерних проектів, щодо яких проводились транскордонні консультації в рамках оцінки впливу на довкілля, також виявили окремі недоліки та труднощі застосування Конвенції Еспо. Так, держави стикались із труднощами з перекладом відповідних матеріалів. Наприклад, зараз проводяться консультації щодо матеріалів оцінки впливу на навколишнє середовище від спорудження сховища радіоактивних відходів в Моховце, Словаччина. Україні усі матеріали надані англійською мовою, а це не може забезпечити ефективного громадського обговорення. Конвенція Еспо не покладає зобов'язання на сторону походження забезпечити переклад, проте такою наразі є усталена практика. Виникають труднощі із забезпеченням термінів проведення транскордонних консультацій, оскільки часто держави затягують здійснення окремих кроків (зокрема, консультації щодо проекту АЕС у Білорусі).

Механізми Конвенції Еспо покликані сприяти вирішенню та врегулюванню можливих розбіжностей між державами щодо потенційного транскордонного впливу промислових об'єктів. На жаль, цей принцип співробітництва часто підміняється змагальністю та намаганням використати процедури транскордонної оцінки впливу на довкілля з метою створення перешкод для реалізації проектів, у тому числі у ядерній сфері.

Труднощі, пов'язані із виконанням вимог Конвенції Еспо у ядерній сфері, головним чином викликані політичними чинниками, труднощами співпраці всередині уряду з потужним про-атомним лобі та складністю таких проектів.

WISE/NIRS Nuclear Monitor – Ядерний Монітор

Інформаційний центр з ядерної енергетики NIRS (Nuclear Information & Resource Service) був створений 1978 році у Вашингтоні, США.

Всесвітня інформаційна служба з енергетики WISE (World Information Service on Energy) була створена у тому ж році у Амстердамі, Нідерланди. NIRS та WISE об'єднали свої зусилля у 2000 році, створивши всесвітню мережу інформаційних та ресурсних центрів для громадян, екологічних підприємств, які занепокоєні ядерною енергією, радіоактивними викидами, радіацією та цікавляться питаннями відновлюваної енергетики. "Nuclear Monitor", англomовний бюлетень WISE/NIRS, публікує міжнародну інформацію 20 разів на рік.

„Ядерний монітор” українською мовою видає громадська екологічна організація „Екоclub”. Бюлетень виходить біля 20 разів на рік, поширюється безкоштовно.

Діяльність ММГО «Екоclub» здійснюється за фінансової підтримки Фонду ім. Гайнріха Бюлля.

Контактна інформація:

електронна пошта: office@ecoclubrivne.org; сайт - www.ecoclubrivne.org

телефон: +38 0362 26 78 91 або 067 360 71 58

поштова адреса: а/с 73, 33023 Рівне, Україна

WISE International

P.O. Box 59636
1040 LC Amsterdam
The Netherlands
Tel: +31 20 612 63 68
Email: info@wiseinternational.org
Web: www.wiseinternational.org

NIRS

6930 Carroll Avenue, Suite 340
Takoma Park, MD 20912
Tel: +1 301-270-NIRS
(+1 301-270-6477)

Fax: +1 301-270-4291
Email: nirsnet@nirs.org
Web: www.nirs.org

NIRS Southeast

P.O. Box 7586
Asheville, NC 28802
USA
Tel: +1 828 675 1792
Email: nirs@main.nc.us

WISE Argentina

c/o Taller Ecologista
CC 441
2000 Rosario
Argentina
Email: wiseros@ciudad.com.ar
Web: www.taller.org.ar

WISE Austria

c/o atomstopp
Roland Egger
Promenade 37

4020 Linz

Tel: +43 732 774275

Fax: +43 732 785602

WISE Czech Republic

c/o Jan Beranek
Chytlaky 24
594 55 Dolni Loucky
Czech Republic

Tel: +420 604 207305

Email: wisebrno@ecn.cz

Web: www.wisebrno.cz

WISE India

42/27 Esankai Mani Veethy
Prakkai Road Jn.
Nagercoil 629 002, Tamil Nadu
India

Email: drspudayakumar@yahoo.com;

WISE Japan

P.O. Box 1, Konan Post Office
Hiroshima City 739-1491
Japan

WISE Russia

Moskovsky prospekt 120-34
236006 Kaliningrad
Russia

Tel/fax: +7 903 299 75 84

Email: ecodefense@rambler.ru

Web: www.anti-atom.ru

WISE Slovakia

c/o SZOPK Sirius
Katarina Bartovicova
Godrova 3/b

811 06 Bratislava

Slovak Republic

Tel: +421 905 935353

Email: wise@wise.sk

Web: www.wise.sk

WISE South Africa

c/o Earthlife Africa Cape Town
Maya Aberman

po Box 176

Observatory 7935

Cape Town

South Africa

Tel: + 27 21 447 4912

Email: coordinator@earthlife-ct.org.za

Web: www.earthlife-ct.org.za

WISE Sweden

c/o FMKK

Tegelviksgatan 40

116 41 Stockholm

Sweden

Tel: +46 8 84 1490

Fax: +46 8 84 5181

Email: info@folkkampanjen.se

Web: www.folkkampanjen.se

WISE Uranium

Peter Diehl

Am Schwedenteich 4

01477 Arnsdorf

Germany

Tel: +49 35200 20737

Email: uranium@t-online.de

Web: www.wise-uranium.org